

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060205

DOM
2020-04-01
Stockholm

Mål nr
M 5593-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-04-26 i mål nr M 5659-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Österlens Kraft AB, 556406-3054
Testgatan 3
272 36 Simrishamn

Ombud: FK

Motpart

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. Simrishamns kommun
272 80 Simrishamn

3. Ystad-Österlenregionens miljöförbund
Gladanleden 2
273 36 Tomelilla

SAKEN

Slutliga villkor för föroreningsinnehåll i och avledning av kondensvatten från rökgaskondensering på fastigheten X i Simrishamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att tidpunkten för när villkor 19 slutar gälla bestäms till den 31 december 2020 och tidpunkten för när villkor 20 börjar gälla bestäms till den 1 januari 2021.

Dok.Id 1568233

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Österlens Kraft AB har yrkat enligt följande:

I första hand ska målet återförvisas till miljöprövningsdelegationen för fortsatt handläggning alternativt förlängd provotid till och med den 30 juni 2021.

I andra hand ska villkor 19 upphävas och villkor 20 få följande lydelse:

Utsläpp av renat kondensat får endast ske via avledning till Östersjön. I det renade kondensatet ska pH vara inom intervallet 6,5-9. Följande begränsningsvärden som årsmedelvärden får inte överskridas i det renade kondensatet.

Parameter	Begränsningsvärde
Susp	10 mg/l
Hg	2 µg/l
Cd	5 µg/l
Cr	100 µg/l
Ni	50 µg/l
Pb	50 µg/l
Cu	100 µg/l
Zn	300 µg/l

Årsmedelvärdena som avser det samlade utsläppet av kondensat ska baseras på minst ett prov per utsläppskälla fyra gånger jämt fördelade under driftsäsongen. Vid drifttider understigande 4 000 timmar för en linje ska antalet prover per år för denna linje uppgå till den trunkerade kvoten mellan drifttid och antal tusental drifttimmar.

I tredje hand ska villkor 19 upphävas och villkor 20 börja gälla först den 1 januari 2022.

I fjärde hand ska villkor 19 upphävas och villkor 20 börja gälla först den 1 januari 2021.

Länsstyrelsen i Skåne län har motsatt sig återförvisning och att villkor 19 upphävs. Länsstyrelsen menar att begränsningsvärdena och provtagningsfrekvensen i villkoren 19 och 20 ska kvarstå. Länsstyrelsen medger att tidpunkten för när villkor 20 börjar gälla flyttas fram till den 1 januari 2022.

Simrishamns kommun accepterar inte att kondensatet överförs till reningsverket om riktlinjer i ABVA inte följs.

Ystad-Österlenregionens miljöförbund har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Österlens Kraft AB har anfört i huvudsak följande: Bolaget har för avsikt att installera ny stoftavskiljningsutrustning, vilket kommer att påverka metallhalterna i rökgaskondensatet. För att utreda sambandet mellan reningen av stoft och utsläpp till vatten samt vilken ytterligare rening som behövs för att uppnå villkoren bör målet återförvisas till miljöprövningsdelegationen eller så bör en ny provotid bestämmas. Tidpunkten för när villkor 20 ska börja gälla bör flyttas fram för att bolaget ska få tid att utvärdera föroreningshalterna i rökgaskondensatet innan vattenreningen upphandlas och installeras. Det är alltför dyrt att installera ytterligare rening i förhållande till den miljönytta det ger.

Länsstyrelsen i Skåne län har anfört i huvudsak att det inte är nödvändigt att målet återförvisas, att det är tekniskt möjligt att klara de beslutade gränsvärdena med marginal och att bolaget inte visat att det är orimligt att uppfylla villkoren.

Simrishamns kommun har vidhållit vad den tidigare anfört.

Ystad-Österlenregionens miljöförbund har anfört att det är tekniskt möjligt att klara de uppställda begränsningsvärdena och att bolaget inte visat att det skulle innebära orimliga kostnader att uppfylla villkoren.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att återförvisa målet till miljöprövningsdelegationen eller förordna om förlängd provotid. Med hänsyn till förändringar i anläggningen och att provtagningsresultaten har varierat finner Mark- och miljööverdomstolen att provtagningsfrekvensen ska vara den beslutade. Vidare instämmer Mark- och miljööverdomstolen i underinstansernas bedömning att det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att bolaget uppfyller de begränsningsvärden som framgår av föreskrivna villkor. Mark- och miljööverdomstolen finner inte heller skäl att upphäva villkor 19. Vad bolaget nu anfört föranleder ingen annan bedömning. Eftersom tidpunkten för när villkor 20 skulle börjat gälla har passerats ska tidpunkten flyttas fram. Mark- och miljööverdomstolen bedömer utifrån bolagets beskrivning att det är möjligt att relativt snabbt vidta tillräckliga åtgärder för att villkor 20 ska kunna uppfyllas. Tidpunkten för när villkor 20 ska börja gälla bör inte flyttas fram längre än nödvändigt och bestäms därför till den 1 januari 2021. Villkor 19 ska därmed fortsätta att gälla till och med den 31 december 2020.

Avgörandet kan enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löf, Marianne Wikman Ahlberg, referent, och Ralf Järtelius samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Emilia Sjö Dahl.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
4:2

DOM
2019-04-26
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5659-18

PARTER

Klagande
Österlens Kraft AB
Testgatan 3
272 36 Simrishamn

Motpart
Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne Län, miljöprövningsdelegationens beslut den 25 oktober 2018 i ärende nr 551-11871-2014, se bilaga 1

SAKEN

Slutliga villkor för föroreningsinnehåll i och avledning av kondensvatten från rökgaskondensering på fastigheten X, Simrishamns kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Österlens Kraft AB (bolaget) är verksamhetsutövare avseende en fastbränsle-, gasol- och lättoljeeldad fjärrvärmecentral på fastigheten X i Simrishamns kommun.

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Skåne län (MPD) fastställde genom beslut den 25 oktober 2018 ytterligare slutliga villkor för det tillstånd enligt miljöbalken till Österlens Kraft AB:s fjärrvärmecentral som MPD lämnade den 20 juni 2002. Bolaget har överklagat vissa av de slutliga villkoren.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar (så som man slutligen bestämt sin talan) i första hand att mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut så att villkor 19 får följande lydelse:

*19. Utsläpp av renat kondensat får ske till kommunens spillvattenledning alternativt till recipienten Östersjön. Vid utsläpp ska pH vara inom intervallet 6,5 - 10 och halten suspenderade ämnen får som årsmedelvärde inte överstiga 20 mg/l.
Vid utsläpp till spillvattenledningen får följande årsmedelvärden inte överskridas:*

<i>Parameter</i>	<i>Begränsningsvärde, mg/liter</i>
<i>Hg</i>	<i>0,0005</i>
<i>Cd</i>	<i>0,002</i>
<i>Cr</i>	<i>0,05</i>
<i>Ni</i>	<i>0,05</i>
<i>Pb</i>	<i>0,05</i>
<i>Cu</i>	<i>0,15</i>
<i>Zn</i>	<i>0,2</i>

Årsmedelvärdena avser det samlade utsläppet av kondensat och ska baseras på minst fyra prover per utsläppskälla och år, jämnt fördelade över driftsäsongen.

I andra hand yrkar bolaget att mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut i så måtto att villkor 19 kompletteras med ett villkor 20 och får lydelsen enligt nedan:

19. Fram till och med den 31 december 2019 får renat kondensat avledas till kommunens spillvattenledning eller till recipienten Östersjön. I det renade kondensatet ska pH vara inom intervallet 6,5 - 10. Begränsningsvärdet avseende suspenderade ämnen ska som årsmedelvärde vara 20 mg/l. Följande begränsningsvärden som årsmedelvärden får inte överskridas i det renade kondensatet i det fall utsläppen sker till kommunens spillvattenledning:

<i>Parameter</i>	<i>Begränsningsvärde, mg/liter</i>
<i>Hg</i>	<i>0,002</i>
<i>Cd</i>	<i>0,005</i>
<i>Cr</i>	<i>0,1</i>
<i>Ni</i>	<i>0,05</i>
<i>Pb</i>	<i>0,05</i>
<i>Cu</i>	<i>0,5</i>
<i>Zn</i>	<i>0,5</i>

Årsmedelvärdena som avser det samlade utsläppet av kondensat ska baseras på minst ett prov per utsläppskälla fyra gånger jämnt fördelade under driftsäsongen. Vid drifttider understigande 4 000 timmar för en linje ska antalet prover per år för denna linje uppgå till ett prov per påbörjat tusental drifttimmar.

20. Från och med den 1 januari 2020, får utsläpp av renat kondensat endast ske via avledning till Östersjön. I det renade kondensatet ska pH vara inom intervallet 6,5-9. Följande begränsningsvärden som årsmedelvärden får inte överskridas i det renade kondensatet:

<i>Parameter</i>	<i>Begränsningsvärde, mg/liter</i>
<i>Susp</i>	<i>10</i>
<i>Hg</i>	<i>0,002</i>
<i>Cd</i>	<i>0,005</i>
<i>Cr</i>	<i>0,1</i>
<i>Ni</i>	<i>0,05</i>
<i>Pb</i>	<i>0,05</i>

<i>Cu</i>	<i>0,1</i>
<i>Zn</i>	<i>0,3</i>

Årsmedelvärdena som avser det samlade utsläppet av kondensat ska baseras på minst ett prov per utsläppskälla fyra gånger jämnt fördelade under driftsäsongen. Vid drifttider understigande 4 000 timmar för en linje ska antalet prover per år för denna linje uppgå till ett prov per påbörjat tusental drifttimmar.

Bolaget vidhåller sina tidigare framförda motiv men vill understryka följande fakta.

Halten näringsämnen är låg i rökgaskondensatet vilket beror på att föroreningarna i kondensatet härrör från rökgaser som utgör slutprodukten vid förbränning och som därmed håller huvudsakligen inerta askpartiklar. Kondensatets påverkan på omgivningen med avseende på näringsämnen blir därmed låg.

Enligt VISS bidrar jordbruket med 159 ton kväve och 1,65 ton fosfor och enskilda avlopp med 150 kg fosfor till vattenförekomsten Sandhammaren - Simrishamn. Värmeverkets bidrag är mindre än 0,4 % fosfor respektive 0,1 % kväve av de ovan angivna källornas bidrag till vattenförekomsten. Påverkan på vattenförekomsten är därför närmast försumbar och har ingen betydelse för statusklassningen.

Bolaget vidhåller sina tidigare redovisningar där det framgår att påverkan på omgivningen är marginell och inte leder till något överskridande av miljökvalitetsnorm (MKN) i vattenförekomsten. Detta framgår av bolagets komplettering No 2, 2014-08-21 samt de nya spädningsberäkningar som redovisas i bolagets bemötande av de olika remissinstansernas inlagor.

Länsstyrelsens krav är betydligt strängare än de krav som fastställts för ett antal stora förbränningsanläggningar med kondensatflöden som vida överstiger flödet från värmeverket i Simrishamn.

Mark- och miljödomstolen har avseende Sysav AB:s förbränningslinjer vid Sjölunda i Malmö kommun fastställt utsläppsvillkor enligt tabellen nedan. Värdena avseende Filborna fastställdes av Mark- och miljööverdomstolen. Här ska det beaktas att utöver att begränsningsvärdena är högre än i det överklagade beslutet så uppgår de årliga kondensatmängderna till cirka 100 000 m³ vid Filbornaverket och drygt 200 000 m³ vid Sysavs avfallskraftvärmeverk. Detta ska ställas i relation till de 4 000 m³ som släpps ut från värmeverket i Simrishamn. Årsflödena är således 25 - 50 gånger högre än vid värmeverk i Simrishamn. Spädningen är i princip lika då det i samtliga fall (efter utbyggnad av eventuell ledning till Östersjön) sker i öppet hav.

För att fastställa ett lämpligt begränsningsvärde ska en skälighetsavvägning ske mellan avskiljningsförmågan för en s.k. BMT-klassad reningsmetod och de i det orenade kondensatet förekommande metallhalter kombinerat med miljönyttan. Med hänsyn till den betydligt strängare bedömningen i det överklagade beslutet trots den betydligt lägre miljönyttan (betydligt lägre flöden med samma spridningsförutsättning genom utsläpp i öppet vatten) anser klagande att skälighetsavvägningen inte har beaktats i samband med prövningen.

Tabell över bolagets andrahandsyrkande jämfört med andra domar.

Parameter	Enhet	Filborna ¹	Sysav ²	Bolagets andrahandsyrkande
Totalt suspenderat	mg/l	10	20	10
Kvicksilver	mg/l	0,005	0,004	0,002
Kadmium	mg/l	0,005	0,007	0,005
Krom	mg/l	0,05	0,04	0,1
Nickel	mg/l	0,1	0,1	0,05
Bly	mg/l	0,05	0,05	0,05
Koppar	mg/l	0,08	0,1	0,1
Zink	mg/l	0,1	0,5	0,3

1. Mark- och miljööverdomstolen, dom 2016-07-22, mål M 6882-15.

2. Mark- och miljödomstolen i Växjö, dom 2014-03-26, mål M 1251-13

Bolaget har tidigare i ärendet visat på att spädningen kan antas uppgå till 400-1 000 gånger till följd av vattenrörelser i havet vilket baserades på en studie avseende kondensatutsläpp från Sysavs avfallskraftvärmeverk. I en ny spädningsberäkning avseende Filbornaverket har beräkningar visat att spädningen i hamnbassängen uppgår till cirka 450 gånger. Den lägre spädningsgraden vid Filborna, beror på de mindre vattenrörelser som sker inne i en bassäng. Klaganden har dock valt att använda en spädning om 450 gånger för att inte överskatta spädningsgraden. Beräkningarna är baserade på Box-modellen. Ämneshalterna i det utgående vattnet antas i beräkningarna motsvara de föreslagna villkoren. Ute i havsområdet dvs. vattenförekomsten som helhet blir utspädningen betydligt större. Av denna anledning torde spädningen till Östersjön uppgå till 1 000 gånger eller mer. Resultaterande utspädda ämneshalter i havet jämförs i första hand med gränsvärden från Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2013:19), konsoliderad utgåva uppdaterad 2017-01-01. Jämförelser görs mot gränsvärden för årsmedelvärden. Undantaget är kvicksilver där det i HVMFS 2013:19 bara finns gränsvärden för maximal koncentration i recipienten. De gränsvärden som anges gäller recipienten som helhet. Detta är i sammanhanget viktigt då de beräknade ämneshalter gäller en avgränsad del av recipienten, och ämneshalterna i recipienten som helhet kommer att vara betydligt lägre än vad som anges här.

Ämne	Gränsvärd	Enhet	Källa
Kvicksilver	0,00007	mg/l	HVMFS 2013:19
Kadmium	0,0002	mg/l	HVMFS 2013:19
Krom	0,0034	mg/l	HVMFS 2013:19
Nickel	0,0086	mg/l	HVMFS 2013:19
Bly	0,0013	mg/l	HVMFS 2013:19
Koppar	0,0026	mg/l	HVMFS 2013:19
Zink	0,0034	mg/l	HVMFS 2013:19

Nedanstående tabell visar de beräknade jämviktskoncentrationerna vid en spädning om 450 av halterna enligt villkorsförslag. Resultaterande jämviktskoncentration (C_{ut})

jämförs med relevanta jämförvärden. Jämförvärdet för koncentrationen (C_{jmf}) är gränsvärden enligt HVMFS 2013:19.

De beräknade värdena avser närmast kusten. Halterna förväntas genom ytterligare spädning bli betydligt lägre för recipienten som helhet. Kvoten mellan C_{ut} och C_{jmf} visar hur stor del av gränsvärdet som uppnås innan ytterligare utspädning sker enligt ovan.

Ämne	C_{in}	C_{ut}	C_{jmf}	Enhet	C_{ut}/C_{jmf}
Kvicksilver	0,002	0,0000044	0,00007	mg/l	6%
Kadmium	0,005	0,000011	0,0002	mg/l	6%
Krom	0,1	0,00022	0,0034	mg/l	6%
Nickel	0,05	0,00011	0,0086	mg/l	1%
Bly	0,05	0,00011	0,0013	mg/l	8%
Koppar	0,1	0,00022	0,0026	mg/l	8%
Zink	0,3	0,00066	0,0034	mg/l	19%

Baserat på dessa beräkningar anser bolaget det visat att föreslagna begränsningsvärden inte medför någon påverkan av betydelse för varken miljön eller människans hälsa.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen uppfattar bolagets förstahandsyrkande så att det även avser att villkor 20 ska upphävs.

Mark- och miljödomstolen instämmer i MPD:s bedömning att rökgaskondensat inte bör avledas till ett kommunalt reningsverk. En sådan avledning försämrar reningsverkets funktion och försvårar möjligheten att återföra slammet till jordbruket. Bolagets förstahandsyrkande ska därför avslås.

Frågan är då vilka begränsningsvärden som ska gälla för utsläpp av kvicksilver (Hg), kadmium (Cd), krom (Cr). Bolagets yrkande innebär att värdet för kvicksilver

skulle höjas från 0,5 till 2 µg/l oberoende om utsläppet sker till spillvattennätet eller direkt till Östersjön. För kadmium och krom innebär yrkandet att värdena skulle vara 5 resp. 100 µg/l vid utsläpp till spillvattennätet, och inte sedan sänkas till 2 resp. 50 µg/l efter den 1 januari 2020 när utsläpp sker direkt till Östersjön.

Begränsningsvärdena ska bestämmas med utgångspunkt i kraven i 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken. Av bolagets prövotidsredovisning framgår att det avser att investera i en kemfällningsanläggning med tillhörande filtersteg eller därmed likvärdig anläggning, för att med säkerhet klara de krav som Simrishamns kommun har ställt gällande avledning av industriellt avloppsvatten till det kommunala avloppsreningsverket, ABVA.

Enligt gällande riktlinjer för Simrishamns kommun gäller följande s.k. varningsvärden för utsläpp av de aktuella metallerna:

Kvicksilver (Hg)	<0,5 µg/l
Kadmium (Cd)	<0,5 µg/l
Krom, total (Cr)	50 µg/l

Mark- och miljödomstolen bedömer att det är tekniskt möjligt att, efter installation av den förbättrade reningsutrustning som bolaget åtagit sig, klara de begränsningsvärden som MPD fastställt. Bolaget har inte visat att detta skulle innebära orimliga kostnader. Även bolagets andrahandsyrkande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)
Överklagande senast den 17 maj 2019.

Urban Lund

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Robert Rosenqvist och Anders Forserud. Föredragande har varit beredningsjuristen Ewa Svensson.